

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Visio s[e]c[und]a. ca. iij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Zobie

bus et strinxit eam, et redacta est in fauilla quod rapitur velto: et non est inueniens locum eius. Lapis autem factus est mons magnus et impletus in tueram terram. Hunc audiens rex interpretationem eius. Tu es caput aureum cum his quod succedet tibi. Et post hunc pluxerat regnum aliud minus te, quod intelligendum est in regno mediorum et per se unum et duo brachia per quod delectum est regnum babylonis. Et regnum tertium aliud encum: quod imperabat in uerbi uerbi terre, quod intelligendum est de regno grecorum, quod vocalius, et nominatiuus fuit ceterorum, vel propter eloquentiam grecorum, vel propter famam alexandri. Et quartum regnum erit quasi feruum, quia sicut ferrum domat omnia metalla: sic illud conteneret omnia hec, quod intelligendum est in impio regno manorum. Porro quod vidisti gemmam pedum testeam: genitrix ferrea, sicut ferrum non potest misceri teste: sic erunt in eo ciuios discordie: et per se solidabitur, per altera pteret. Tunc suscitabitur dominus regnum celi, quod continuet universa regna hec: et stabit in eternum. Hunc hoc de Iosephus significativa uite et daniel regi de lapide, quod miseri non placuit indicare. Hoc autem referunt hebrei ad regnum suum quod expectant. Tunc rex cecidit in faciem suam et adorauit danielem dicens. Vere deus vester deus deorum est. Et dedit daniel principatum super omnes provincias babylonitis et super cunctos sapientes. Obtinuit autem daniel a rege ut tres socii eius principatum haberent super provincias, ipse vero pesset in babylone et staret in foribus regis.

Secunda uisio danielis,
Capitulum III.

Equitur secundum
da uisio danielis que ob. B. in
visio dicitur vidit in ea rex in for-
nace quartum simile filio dei. Porro nabuchodonosor fecit statuam auream: altitudine cubitorum, et latitudine sex, et statuimus eam in campo duram, fulminis scilicet cuiusdam: iuxta quem gigantes edificauerunt turrim. Septuaginta dicitur in campo peribolon: quod interpretatur pluvias. Flam erecta statua circumspicit rex campum et uocante rex omnes principes regionum ad dedicationem statuerat prece clamabat valenter. In hora qua audierunt sonitum musicorum adorante statuam. Qui non adorauerit: eadem modo inde est quod cum sunt in forma ordines ante orationem ignis ardentes, nem epistole quod dicitur,

Et adorauerunt omnes propter socios danieles, et accusati sunt ad regem, et subuerat fortia est fornax septem plus, et missi sunt uincitum cum vestibus in medium fornacem, viros autem illos qui misserant eos interfecit flamma ignis. Quae sequuntur usque obcepit stupuit rex, deinde se habeo, non leguisse in hebreo, sed quod in toto orbe dispersa erat, uerum anteposito ea subiecit ne aperte impertos per volumen videre detruncasse. Porro fornax successa erat malleolis, id est sacramentis et pice, et stupa et nappa quod finis hasti historiographum quoddam genus formis est apud persas, finis alios aut ossa sunt oliuas arefacta cum amurca, finis plinius in terra Babylonis fluens ad modum aridi, et amurca dum bituminis. Et crux intincti fece olei, per flamam et incendit quod repperit iuxta fornacem de chaldeis, et effusa est super fornacem cubitus, et lumen quod geometrica regulam et phoenicum est. Angelus autem descendit cum eis in fornacem et excusit flamam: et induxit quasi ventum roris flammam, et refrigerans eos. Tunc anantes orauit dicentes Iustus es domine, peccauimus enim: et tradidisti nos in manus hostium, Sed in aia purita et spiritu humilitatis suscipe piandum a te, et sicut in holocaustu pinguis, sic fiat sacrificium nostrum hodie in conspectu tuo ut placeat tibi. Tunc illi tres quasi uno ore benedicentes dominum dicentes. Benedictus es domine dominus patrum nostrorum, et et honorabilis omnem creaturam ad benedicendum deum: precedentes a superioribus ad inferiores. Ex hoc autem quod predicatur est in anima purita: et spiritu humilitatis, et quod in cantibus legitur. Benedictus spiritus et ale iustorum domino, errauerunt qui

dam dicentes esse in hoc philosophi in haereticis errabant quod spiritum dicebant esse quoddam quod mediante spiritum et animam. Huc

De tribus pueris, et non in dicitur: fletiam genna,

Et secundum sequuntur casum, et quedam alia, dispersa quidem, quia translatio theodosiana que ubique legebatur ea continebat, ideo timuit biero, ea non aponere: non ingulabat ea per uerum,

Ossa oliuas fructus earum aridi, et amurca

dum bituminis. Et crux

intincti fece olei,

Hinc collige quod sepe quis orat in forma ecclesie. Isti enim non commiserant peccatum, per quam tradidissent hostibus,

holocaustu pinguis, sic fiat sacrificium nostrum hodie in conspectu tuo ut placeat tibi. Tunc illi tres quasi uno ore benedicentes dominum dicentes. Benedictus es domine dominus patrum nostrorum, et et honorabilis omnem creaturam ad benedicendum deum: precedentes a superioribus ad inferiores. Ex hoc autem quod predicatur est in anima purita: et spiritu humilitatis, et quod in cantibus legitur. Benedictus spiritus et ale iustorum domino, errauerunt qui

philosophi in haereticis errabant quod spiritum dicebant esse quoddam quod mediante spiritum et animam. Huc

Historia libri

usq; i hebreo nō habet. Tūc obstupuit rex: et surgens pereat. Nonne tres tūmī misimū in ignē. Et ecce video viros quatuor abulātes i meo ignis: et spēs cōrti filis est filio dei, qd de angelo intelligi p̄t. Tūc vocauit eos rex: et egressi sūt. Et mirabāt̄ oēs q capill̄ eoru nō cēt adūt̄: nec etiā saraballa immurata. Et ait rex. Nō ē dē alī q̄ ita possit saluare. Et posuit edictū: ut q̄ blasphemā loquereſ in dūcum eoz perire: et dom̄ vultaret, et restituit eis p̄ncipatū prouinciarum.

Tertia vīsio danielis. Cap. III.

Equitur tercia

s

vīsio danielis: quā nō scripsit

daniel: h̄ ē ep̄la regi: quā sc̄r̄is p̄styniuerso regno suo postq; de bestia restitut̄ est i hoīem et i regnū. In q̄ p̄dicauit mirabilia q̄ fecerat ap̄b̄ eū dō excelsus. Forma aut̄ ep̄le hec ē quā interseruit daniel op̄is suo. Ego nabuchodonosor flores et elat̄ in sup̄biā: somniū vidi qd p̄terruit me, et p̄uocatis cūctis sap̄ētib; babylōis solutionē eī non indicauerūt mihi donec ingressus ē collega daniel cui nomē bal thasar, q̄ b̄z sp̄irituz. Ip̄e eī rex fecerat eūz deoꝝ sc̄p̄: et dixi eī, sibi secunduz et quasi Uidebā sup̄ stratū collegam suum, meū, et ecce arbor in medio terre: et p̄ceritas vīsq; ad celū, et asperctus eī vīsq; ad termios tre, et eīca vīniuerso rū in ea, et sub ea habitabāt̄ q̄ializ bestie, et i ramis eī volucres: et ex ea vīsebāt̄ oīs caro, et ecce vigil et sanctus dō celo descendit. Vigiles solemus appetit ait. Succidite arboꝝ et ramos et frusctus eī et fugiant ex ea bestie et volucres. Veritamē germinet in terra finite, et cū feris ps̄ eī i herbis terre. Cor eī ab hūano cōmutet, et cor fere defit eī: et septem tpa cōmutent̄ sup̄ ea. In sententia vigilū decretum est: et petitio sc̄iōꝝ est donec cognoscāt̄ vīnētes: qm̄ dñas excelsus in regno hoīim et cui voluerit dabit illud. Tūc

Theologi aut̄ dicunt duas esse vīres anīe, superiorē quā ratiō nabilitate, inferiorem quam sensualitatē dīcunt, et sic forte in senētā nō differūt phis̄ losophi et theologi.

daniel tacit̄ cogitabat q̄si hora vna cōturbatus: qz mala portendebant̄ regi: et ait Tu es rex arbor illa q̄ innaluit̄: et p̄tās tua i termīnis terre, et audist̄ per uigilē ūiam altissimi fug te. Ab hoībo exīcit̄ te: et cū feris erit habita ratio tua. Fenū ut bos comedes septēta dī, anni mutabunt̄ fug te donec sc̄ias q̄ dom̄neſ excelsus sup̄ regnū hoīim, et relinquet̄ nō bi germeſ radicis: qz regnū tuū restituſt̄ nō bi. Quāobrez audi ūiliū meū. Peccatum eleemosynis redime: forsū ignoscer tibi de. Factū est aut̄ p̄ annū deambulabat rex i uala et loqbat̄ in spū elatiōis dīces. Hōne hec ē babylon quā edificauit ūibore regnūt̄ glāia decoris mei. Adhuc erat fīmo in ore ꝑ et vox de celo ruit. Tibi dī nabuchodonosor. Regnū trāsibit̄ a te: et cū feris habitabis septem tpiib; donec sc̄ies q̄ dñas excelsus in regno hoīim. Eadē hora ex hoībo abiekt̄ estat fenū ut bos comedit̄ donec capilli eius cōfēscentes in similitudinē aquilaꝝ cīclēt̄: et vngues eius q̄si vngues auīu. Igit̄ post dī es diffinitos a dño: ego nabuchodonosor leuaui oculos ad celū et sensus meus reddit̄ est mihi: et bñdixi altissimo cui potestas sem piter na: et nō ē q̄ dīcat̄ cīlēre sic fecisti. Et quislerūt̄ me optimates mei et in regno meo restitutus sum: et magnificētia amplior redita est mihi. Ex his apparet, et ep̄iphanius attestat̄ q̄ nō corpis mutatiōem sed mentis alienationē pasius est, et ablatus est vīsus līgue ad loquendū, et herba data est nature cōbus humane. Et videbāt̄ eī q̄ bos esset i anteriorib; et in posteriorib; leo fīm mysterium tyrannoꝝ q̄ in p̄ma erate voluptatib; dedit et ceruicōſi iugo beliaſ subdūt̄ur, in fine vero interfectiū: diripiunt̄ et pculcant. Multū qz egrediebantur et videbāt̄ eū: solus daniel nō egrediebatur, qz toto tpe alienatōis eius orationi p̄ covacabat, et ad p̄ces eius anni se p̄tē q̄s totidē dīxit tpa in septē mēses p̄st̄ sit̄. In q̄b; xl, dieb; insantiā patiebāt̄ et per altos xl, reuerlus ad cor hoīis flebat et supplicabat deo: adeo q̄ ex nīmīs ūerib; caro oculi facti erāt, et itez p̄ alios xl, dies vertebarūt̄ insanlā donec. vii, mēses ūpleret̄. Post q̄t̄ reuocat̄ ē: nō tū reguit, s̄z statuti sūt̄ p eo, vīnū dīces, et vīsq; ad finē, vii, anōꝝ p̄niam egli, pāne et carnes nō comedēs: et vīnū n̄ bibes. Leguminib; vīcebas et herbis fz̄ ūiliū danielis. Et cū itez regnasset voluerit dabit ilud.